

BOTVIDSBYGDEN

ORGAN FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLE

Skiss av litografi över Ahlby.

Ahlby såsom Sidenfabrikören Zakarias Fagerlund 1825-1831 har förskönat byggnaden med en pampig entré med pelare. Det nuvarande klocktornet har tillkommit under Telefonfabrikör L.M.Erikssons tid.

Botkyrka Hembygds-gille har från Klemmings Antikvariat förvärvat två st. litografier av herrgårdarna Ahlby och Norsborg i Botkyrka.

Till Ahlbylitografien hör följande text:

Ahlby i Botkyrka Socken, helt nära Vittja gästgivaregård, intager ett utmärkt rum bland det icke obetydliga antal af vackra egendomar hvarmed Stocholm på alla sidor är omgivet. Stället ligger särdeles tåkt och trefligt vid foten af en ås som afskäres af en från Mälaren ingående vik, kallad Ahlbysjön, och är försedt med ett prydligt Corps de logis af sten, i ädel stil, samt i öfrigt med en åbyggnad i bästa skick, som skulle göra heder åt den största Sätengård.

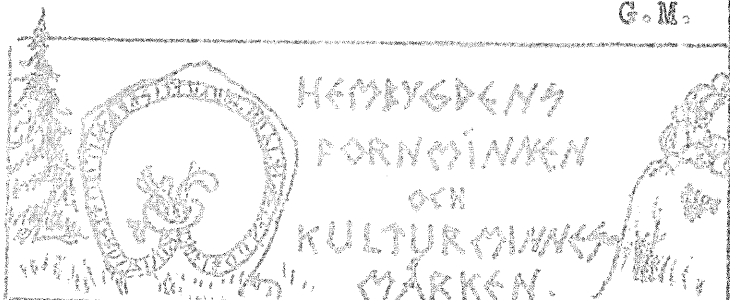
Egendomen har i sednare tider tillhört Kammar-Rådet Dufva, General-Konsuln Groën, Grosshandlaren och Siden-Fabrikören Fagerlund, som på byggnader och ställets försköning, nedlagt betydliga summor, och innehafves nu af Bergs-Rådet och Riddaren A.H.Groën, Utgöres af 3 mantal Säteri och är bevillningstaxerat till 50:000 R:dr B:co.

Ahlby utgjordes ursprungligen av två skattehemman, det ena även kallat Östergården, som förpantades, 1635 till Conrad von Falkenberg (+1654) och återgick till kronan 1642. Den disponerades av Jakob Grundel vars son 1646 erhöi gården, och ärvdes därefter av Margareta Grundel, gift med bergmästaren Johan Prytz (+1667). Redan 1662 fanns ett Säteri uppfört. På 1600-talet övertogs gården av Carl Gustaf Gyllenkrantz (+1720).

Det andra Skattehemmanet Lilla Ahlby och Över Ahlby eller Västergården, ingick i Erik Larsson von der Lindes förläning 1631. Enligt beslut 1639 fick han avstå hemmanet till Jakob Grundel, varefter gårdarna i fortsättningen brukades av samma personer.

"Texten ur katalog över fotografier av Svenska Herresäten.

G.M.

MED SVEN-GUNNAR BROSTRÖM PÅ STRÖVTÅG I FORNMINNESMARKER:

Den 6 maj gjordes ett besök i Grödinge vid den gamla stenåldersboplatsen vid Koranäs, närmare bestämt vid den lilla sjön Gettryggen omedelbart s.v. om Koranäs.

Sjön är i och för sig ett fornminne. Den är alldeles rund belägen i en fördjupning å en sandås liksom den en gång befintliga sjön Oxögat vid Riksten så utplånad genom grustäkt, båda av samma beskaftenhet och minnen sedan istiden då förmodligen isbergaa

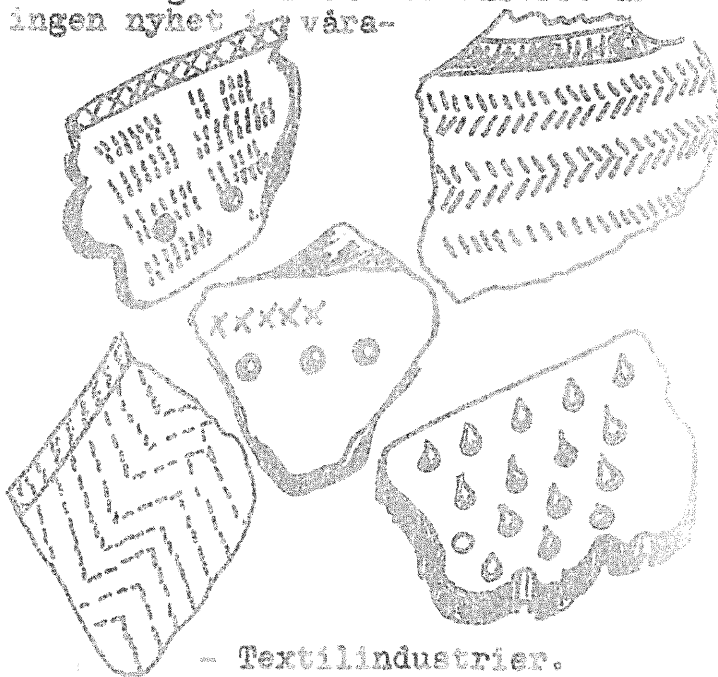

drivisen borrar sig ner i det lösa underlaget. och bildat dessa sjöar.

På sjöns norra strand i skogspartiets sluttning mot söder har en boplatz sedan stenåldern varit belägen. Boplatsen har Sven-Gunnar upptäckt genom studier i en bok om "Fornminnen i Grödinge socken" på Stadsbiblioteket i Stockholm.

Denna boplats döljer säkerligen ännu många fornyfynd i jorden. Skärvor av lerkrukor finns i mångfald. Grävskopor har redan varit där och undersökt eventuellt grustäkt. I dessa jordhögar som grävskopan kört upp finns rikligt med skärvor av lerkärl. En del vackert mönstrade som nädan:

Lerkrukaskärvor från boplatsen C:a 4000 år gamla Fiskhensmönstret är ingen nyhet i våra

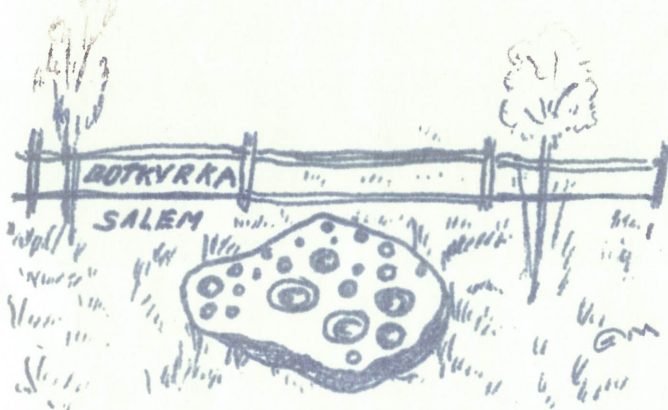

- Textilindustrier.

TILL SALEM 20 cm. FRÅN BOTKYRKA:

Färden gick sedan till Åkerslund i Salem där vi parkerades. Vi vandrade vidare till väster uppför de vackra lerfjällen där vi följde fägrängsredan och såg flera fornminnen.

Upp på platsen såg det stora gravfältet i en ås. Här såg man skymtade torpet i en ås i Botkyrka mot vilket vi gick på våra steg. Ung. 100 met. från torpet och inom Salemsområdet 20 cm. från Botkyrkagränser ligger en mycket märklig sten ett fornminne av hög klass. Stenen ligger c:a 15 cm. ovan jord och har ung. 1 km. yta förnedd med ett 60-tal Älvkvarnar i olika former.

ÄLVKVARNSTENEN

vid torpet Grannmora i Botkyrka.
Belägen i Salem 20 cm. från Bot-
kyrkagränsen.

Trakten kring Åkerslund och
Ned. Söderby har talrika fornmin-
nen av olika slag. Gravfält, Sten-
sättningar, bautastenar och troligen
en domarring m.fl.

PS. kan nämnas att i början av maj
har arkeologisk undersökning på-
börjats av forngravarna söder om
Hamra ladugård.

På grund av den blivande Stock-
holmsstaden har man den 17 maj
även satt igång med undersökningar
av fornminnen inom det akt.
området som gäller Stockholmssta-
dens bebyggelse. Nu närmast under-
sökes gravarna n.ö. om Alby grind-
stuga.

NYA BILDER TILL BOTKYRKAALBUMET.

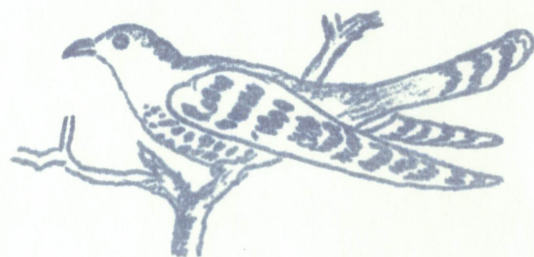
Den 29 april förevigades Lilla
Nackdala.

Den sista bondgården i Botkyr-
ka skall försvinna och upphör att
brukas i höst. Gillets fotograf
Sten Karsbrink tog bilder såväl ex-
teriör som interiör samt av går-
dens siste ägare Harald Björkström
i färd med att bruka jorden för
vårsådden sista gången på Lilla
Nackdala.

Gillets ordf. Gunnar Lindström
skjutsade oss härefter ned till
Tumba Prästgård som även den för-
evigades, ty det är ovisst huru
länge den får finnas kvar såsom
prästgård. Kommunister Padel med
familj blir troligen dess sista
hyresgäst.

På hemvägen besöktes också den
nya Centralkyrkan i Tumba, där pas-
tor Bent Wähleman visade oss såväl

kyrkan som Gröndalsgården vilken in-
rymmer i kyrkans källarvåning.
Bilder togs av interiörer i både kyr-
kan och ungdomsgården.

GILLETTS GÖKOTTA DEN 16 APRIL:

12 AV VÅRA MORGONPIGGA MEDLEMMAR HADE
TROTSAT NATTENS LJUVA GÖMKN och infun-
nit sig kl. 5,45 på Logen vid Träd-
gårdstorp som var samlingsplatsen.
Härifrån anträdde man en tjusig mor-
gonpromenad på den gamla Stockholms-
vägen mot Stendal. Ovanför Stendal
tittade man på ett Rävgrýt där åt-
skilliga små rävingar sett dagens
ljus.

Fra mme vid målet för vandringen
som var den högsta punkten på ber-
get intill torpet Rönneboda.

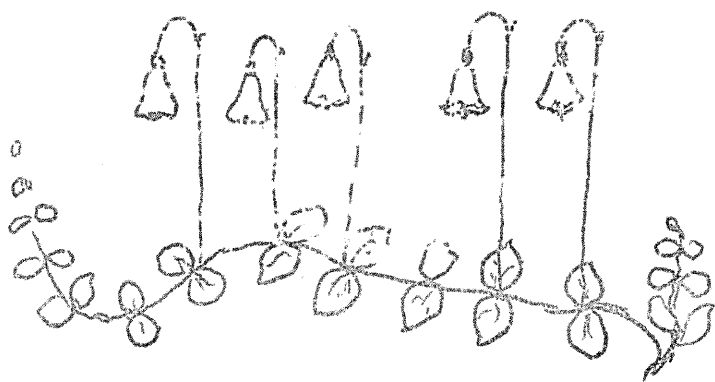
Här hade man hoppats få höra gö-
ken, men därav blev intet. Istället
fick man mot väster njuta av en
enastående storslagen utsikt över
den vackra Sanct Botvidsbygden med
Tullinge- och Albysjöarna närmast,
mot örr Mälaren, samt i förgrunden
herrgårdarna: Elvesta, Alby, och
Fittja och i bakgrunden Botkyrka
kyrka och Råula, Brunna och Slagsta.

Denna vacker vy är värd att min-
nas. Kommer du då om 5 år har Bot-
kyrkabilderna behållit karaktär,
då är de vackra måtten förvandlade
till en storstad med 50.000 innevä-
nare.

Efter 2 timmar var man åter vid
vårt kära Trädgårdstorp där en här-
lig frukost lät sig väl smaka.

Kl. 12 ägnade man sig åt diverse
vårarbeten och planering kring tor-
pet.

OBS! MEDDELANDET OM MIDSOMMAR-
FESTEN PÅ SISTA SIDAN.

PÅ TULLINGE GÅRD
FÖRVARVADE HERMAN SETHERBERG ETT
HERBARIUM SOM TILLHÖRT CARL v. LINNÉ

Efter anteckningar om Skalden
Herman Setherberg ur hans bok "Lev-
nadsminnen".

Då Herman Setherberg skulle bli
läkare låg hans håg åt naturstudier
så sysslade han under sommarmånader-
na bl.a. att studera botanik och
göra sig förtrogen med traktens
flora, till förberedande för sin
blivande tentamen i detta ämne. Han
ströfvade därför kring skogar, äng-
ar, berg och sjöar, för att insam-
la växter till ett herbrium, och
var då ofta åtföljd av sin trogne
hund Hektor.

Medan han satt och examinerade
sina växter så gick hunden omkring
och luktade på gräs och blommor,
tittade på dem med en viktig för-
skärmin. Han kunde förstå att det
var något märkvärdigt med de där
växterna, som så intresserade hans
hushande. Se så, min käre Hektor
"-sade Setherberg slutligen." nu
ha vi forskat nog.

Vid denna tid inträffade en
händelse som ytterligare livade
hans håg för botaniken. Setherberg
kom nämligen i besittning av ett
herbarium, som enligt traditionen
hade tillhört Linné, och vilket var
det enda som vederligen fanns kvar
i vårt land efter den store bota-
nisten. Om huru han kom i besitt-
ning av detsamma berättar han föl-
jande i sin bok.

Vid Tullinge landtegendom i
Botkyrka socken avled år 1829 går-
dens äldriga ägarinna, änka efter
en långt förut avliden grosshandla-
re Tottie, och genom lagman Rön-
quist, som blev stärbhusets utreda-

re, fick jag underrättelse om att vid
den stundande auktionen därstädes
skulle försäljas ett herbrium, som
uppgavs hava tillhört Carl v. Linné.
På min begäran inropades åt mig denna
skatt.

Kort efter sedan klubban hade fal-
lit, lära några spekulanter hava in-
funnit sig från Stockholm och med
mycken iver efterfrågat när det
Linnéiska herbariet skulle utbjudas.
Jag känner ej vilka dessa herrar voro,
men försent voro de ute - och herbari-
et var nu min tillhörighet. Det inne-
höll en samling av 1600 väl inlagda
växter.

För att denna dyrbara skatt icke
skulle efter min död möjligtvis kom-
ma på avvägar och gå förlorad för ef-
tervärlden, så skänkte jag år 1887,
herbariet till Upsala akademi, vilken,
genom en skrivelse från Konsistorium,
i de varmaste ordalag förklarade mig
sin tacksamhet.

G.M.

Nu smälter snön, nu knoppas
det i snåren och lärkan drillar
högt uti det blå, då går jag
ut att möta sköna våren, ja,
aldrig njuter jag som då.

Se slippa ler i solbelysta gläntor
och stämnen sjunger på sin serenad
hans mamma sitter på en gren och
väntar.

De har sitt bo bland lindens
gröna blad.

Hör bäcken porlar uti sköna
dalen,

och insjön ligger spegelblank
och klar.

Se över fjärdens vida blåa vatten
en våldgäasplog mot norr nu drar.

Alexis Blomberg

FRÅN ARBETSFÄLTET.

Midsommar.

Gillet's midsommarfest nalkas.

Har du såsom medlem ej haft tillfälle att göra en insats för Hembygds-gillet under våren så hoppas vi att Du kan göra det till Midsommarfesten.

Vi behöver Din personliga medverkan i basarständer, kaffeserveringen etc. Om Du kan så anmäl dig till Ordf. Gunnar Lindström. Tel. 7780849.

GÅVOR:

Till Kaffeserveringen, såsom kaffebröd, småkakor, kaffe, socker mottages med största tacksamhet. Anmäl i god tid till Fru Monica Ax Tel. 0753.33942, kl. 17-19 om vad Du kan bidra med.

Gåvor av Hembygds-karaktär till en Henslöjdstombola samt småsaker till en Fiskdamm värderade till minst 50 öre st. mottages tack-samt. Ring om eventuella gåvor till fru Eva Sandin Tel. 08.433672 efter kl. 18.

För Gillet's bästa hoppas vi på din goda insats till Midsommarfesten vid Thädgårdstorp d. 23 o 24 juni.

Styrelsen.

DE SISTA ARBETSAFTNARNA FÖRE MIDSOMMAR blir följande:

Den 24 maj hos Greta Malmkvist
31 " " Eva Sandin
7 juni " Kristina Ax, villa
7780842 Granvik.
14 " " Monica Ax, Stenvägen
13 5 tr. Storvreten, Tumba.

FAMILJENOTISER:

Förlovade:

Pingstaften. Agneta Janzon
Bernt Pettersson

Den 30 april Gun-Britt Bolander
Tommy Frölid

Viges:

Den 17 juni i Botkyrka kyrka.
Elisabet Billingskog
Owe Wiström

Född:

BN SON, Elsbritt o Gösta Selin

SKRATT

DET HÄNDE

Innan ägan var
kriminaliserad
och förbjuden.

Stationskarl

Svenssons femåriga pojke kom hem och grät. Mamman försökte trösta honom och frågade varför han var så ledsen. Pojken svarade:

- När jag var me mamma till far-bror doktorn fick jag 25 öre för att jag räckte ut tungan åt farbror doktorn, men då jag rakte ut tungan åt farbror stinsen så fick jag en örfil.

ROT T I N G E N

I skamvrån har man sig ställt,
Jag har fått sparken utan pension.

Nog borde jag av ATP
fått en liten ranson.

Vise män i folkhemmets topp
för min gärning satt ett stopp,
trots att stut
fått generationer att veta hut
Bannen får ej agas med ris,
naturligtvis
är rottingen också förbjuden.
Nutidens uppfostringssalt
heter dalt.

Resultatet av denna byk
blir att föräldrar och
målsmän får stryk
- av ungarna.

Fritz Jison.